

Voorzitter, het is voor onze inwoners een ongekennde tijd. Een tijd die bepaald wordt door Covid19, waardoor we in een zeer onzekere tijd leven. Het normale leven staat even stil met als doel om de oudere en zwakkere uit onze samenleving te beschermen. Heb ik straks nog werk? Blijf ik en mijn dierbaren gezond? En wanneer kunnen we terug naar het 'oude' normaal? Allemaal vragen die bij veel mensen constant door het hoofd spoken. Onzekere tijden voor alle bedrijven die nu al de impact voelen van deze Corona crisis, maar ook voor de gemeente zelf. De financiële gevolgen van deze pandemie zijn voor iedereen nog niet te overzien. Uiteindelijk zullen we dus allemaal de effecten van de crisis gaan voelen. Daarom moeten we juist nu samen onze mouwen opstropen. Onze dank gaat uit naar het gehele ambtenarenkorps, niemand uitgesloten, die tijdens deze coronatijd ontzettend veel werk verrichten en zeker voor hun flexibele inzet in deze. Dank hiervoor.

EML spreekt haar waardering uit voor de manier waarop het college van burgemeester en wethouders de raad heeft betrokken bij de voorbereidingen van de begroting. Daarnaast mogen we concluderen dat we een relatief gezonde gemeente zijn en trots kunnen zijn op het feit dat er een meerjarig sluitende begroting op tafel ligt. Een gegeven wat zeker niet vanzelfsprekend is in deze tijd waar gemeentefinanciën onder druk staan.

De lasten blijven ook in onze gemeente binnen het sociaal domein flink stijgen. En het lijkt er niet op dat het Rijk de gemeenten hierin tegenmoet gaat komen. Via het ontwikkelen van dashboards voor de WMO en Jeugdzorg door twee business controllers en meer regievoering door het Sociaal Team wil men beter inzicht en grip krijgen op de toegekende zorg en de kosten. Mede hierdoor hebben de verantwoorde bezuinigingsvoorstellen in de begroting kunnen plaatsvinden die onzes inziens de zorg zo min mogelijk schade toebrengt. Niet meer maar ook niet minder dan noodzakelijk en dat kunnen wij enkel ondersteunen. Het uitstappen uit SZMH levert een geschatte besparing op van 2 ton, wij zijn benieuwd. EML geeft dit voorstel het voordeel van de twijfel omdat wij vooral inhoudelijk hier een meerwaarde van inzien wanneer de participatiewet in een integraal team samen met de WMO en Jeugd de inwoner sneller en gericht van dienst kan zijn. Uiteraard hopen wij van harte dat dit geschatte bedrag werkelijkheid wordt en liefst nog hoger zal uitvallen zodat het sociaal domein in onze gemeente meer ruimte krijgt in de, voor hun, flink bezuinigde begroting.

De mogelijkheden tot uittreden uit Omnibuzz zal onze aandacht blijven behouden. We begrijpen het dat dit, gezien de coronacrisis, nu geen prioriteit geniet. Toch hamert EML erop dit het komend jaar te onderzoeken aangezien dit, in onze ogen, een positieve uitwerking kan hebben op onze begroting en verbetering van kwaliteit.

Het voorstel om het budget voor het mantelzorgcompliment te halveren krijgt, zij het met enige tegenzin, onze steun. Ook de EML-fractie heeft veel waardering voor de mensen die hulp bieden aan zijn of haar hulpbehoevende naaste. Het mantelzorgcompliment geldt als een blijk van waardering dat eigenlijk niet in geld is uit te drukken. Veel belangrijker vinden wij de ondersteuning van de mantelzorger, bijvoorbeeld in de vorm van respijtzorg.

Wij willen de betrokken collegeleden en de ambtenaren van het sociaal domein complimenteren met het daadkrachtig handelen om tot de voorgelegde verantwoorde bezuinigingen te komen waardoor de nodige zorg gegarandeerd blijft.

Voorzitter, besturen is ook vooruitzien en anticiperen op veranderingen die op ons afkomen. Hoewel we in deze begroting vooral kijken naar het komend jaar, kijken we ook verder vooruit. Vanaf 2022 wordt de grootste inkomstenpost van de gemeente, de bekostiging vanuit de overheid via het gemeentefonds aangepast. Onder de noemer van vereenvoudiging gaat de overheid het geld dat bestemd is voor de gemeentelijke taken op een nieuwe manier verdelen over alle gemeenten in Nederland. Hoewel nog niet alle berekeningen definitief zijn, lijkt het al wel zeker dat dit voor kleine gemeenten, zoals EM slecht gaat uitpakken. Zoals het er nu uit ziet gaan we per inwoner structureel in 2022 €25, en de jaren erna jaarlijks €50 minder geld krijgen. Dat is dus 1 en een kwart miljoen euro, bovenop alle andere bezuinigingsopgaven die we in deze begroting moeten doen.

Door het college wordt voorgesteld om vanaf 2022 deze daling vanuit het gemeentefonds te compenseren door voor 2/3 extra bezuinigingen te zoeken en voor 1/3 te compenseren door het verhogen van de lasten van onze burgers via de OZB-belastingen. Wij begrijpen dat het college, gezien de waarschijnlijk grote impact hiervan grijpt naar het middel om, voor een deel althans, dit via de burgers te verhalen. Zeker in tijden waarin al hard wordt ingegrepen in onze maatschappelijke taken.

Wij als EML hebben toch veel moeite met dit voorstel, juist op een punt waar we als vertegenwoordiger van onze inwoners altijd gevochten hebben om de verhogingen van de lasten niet steeds bij onze burgers neer te leggen.

Wij zijn van mening dat er meer discussie noodzakelijk is voordat een dergelijk ingrijpende beslissing definitief wordt en volgens ons is daarvoor ook nog de ruimte. Enerzijds omdat dit (pas) vanaf 2022 geëffectueerd wordt, maar vooral ook omdat we ons niet moeten neerleggen met deze eerste (voorlopige) vooruitzichten en alles moeten blijven doen om te voorkomen dat onze gemeente wordt benadeeld door deze herverdeling van geld. De ontwikkelingen op dit gebied en de keuzes die daaruit moeten volgen zullen we in het komend jaar dan ook nauwgezet en (positief) kritisch volgen.

EML vindt dat er van onze gemeente verwacht mag worden dat wij toezien op de veiligheid van onze inwoners en ondernemers in onze publieke ruimte.

We moeten er zorg voor blijven dragen dat zowel oudere als jongere inwoners veilig in de voor hen vertrouwde kernen actief kunnen blijven. Verbetering en aanpassing van de veiligheid in de leefomgeving, verkleinen van drugsoverlast en inbraak in de woonwijken en onze bedrijventerreinen. Betere afwikkeling van vragen en voorstellen over deze thema's uit onze samenleving is waar wij dan ook onze aandacht op moeten blijven vestigen. Daarbij is de onderlinge samenwerking van politie, brandweer, burger, gemeente de lijn 50 gemeenten en onze zuiderburen van essentieel belang. Initiatieven die de veiligheid van onze inwoners en ondernemers vergroten zoals het donkere dagen offensief, de samenwerking met scholen, het drugsproject dat start in 2021, WhatsApp groepen en camerabewaking ondersteunen wij dan ook van harte.

Wat betreft de grootschalige evenementen in het buitengebied zijn wij terughoudend. Ook hier is de veiligheid en rust voor onze inwoners en ondernemers vaak een knelpunt. Dat

betekent niet dat wij een stortvloed van regels moeten hanteren zodat er helemaal niks meer kan, maar we zijn voorstander van terughoudendheid en het beperken van regels.

Verder zien we de uitkomst van het Verkeersveiligheidsplan tegenmoet. Er wordt veel aandacht geschonken aan de veiligheid op onze wegen en de gevolgen die dit heeft voor de kernen in onze gemeente. Niet alleen de veiligheid in de kleine kernen komt vaak in het gedrang maar ook de veiligheid in de grote kernen staat onder druk. Als voorbeeld hiervan zien we de verkeersdrukte en parkeerproblemen in de kern Eijsden. Het creëren van extra parkeergelegenheid aan de Stiegel gaat hopelijk zorgen voor verlichting van de parkeerproblematiek in de oude kern. Wel pleiten wij voor een autovrije Vroenhof om het karakteristieke kerkplein weer tot haar recht te laten komen.

Daarnaast willen wij de verkeersdrukte in de kern Margraten veroorzaakt door het alsmaar toenemende transport en werkverkeer vanuit Valkenburg onder de aandacht brengen. Hierbij schroomt het college zelfs niet, om verkeer door een buurt met vele jonge gezinnen en kinderen te dirigeren en mogelijkheden zoals een randweg om de kern via het bedrijventerrein richting Rijksweg te laten varen.

Ons DNA en onze identiteit komt voort uit onze geschiedenis in een klein, uitzonderlijk en nergens anders mee te vergelijken stukje Nederland. Samenwerken kan dan belangrijk zijn op verscheidene velden. We moeten echter niet samenwerken om het samenwerken. Het risico van identiteitsverlies wordt hierdoor vaak onder druk gezet. Voor ons geldt dan ook dat samen werken moet lonen zonder de onze eigen zo lang opgebouwde identiteit te verliezen. De charme van onze gemeente zit namelijk in deze identiteit, dat is waarom mensen hier zo graag wonen, werken en verblijven. Ook bij de verbonden partijen willen we dan ook aandacht blijven vragen voor de raad breed gedragen motie die onze raad meer invloed moet geven bij de besluiten van de verbonden partijen en de gevolgen die deze voor ons als gemeente hebben.

Wanneer we kijken naar het ondernemerschap in het buitengebied, de recreatie, het toerisme en de natuur dan zijn we op zoek naar een gezonde balans. Hierbij wordt wat onze fractie betreft dan ook blijvend gekeken naar innovatieve en renderende duurzaamheidsinitiatieven.

De EML-fractie vindt glasvezel in het buitengebied en op onze bedrijventerreinen nog steeds van groot belang voor onze inwoners en ondernemers en wil waar nodig dat de gemeente die initiatieven blijft ondersteunen en faciliteren.

De inwoners en ondernemers van Eijsden-Margraten verwachten een betrouwbaar, open en integer gemeentebestuur dat in alle opzichten overeenkomstig deze waarden handelt! Wij vinden dat de Raad en het college daar de eindverantwoordelijkheid voor heeft. De eerste stappen zijn gezet met ons nieuw participatie en dienstverleningsbeleid.

Met de nieuwe Omgevingswet ligt er een grote kans voor onze gemeente. In deze Algemene Beschouwingen wil EML de kaders mee geven voor een bestendige toekomst van onze gemeente. Tegelijkertijd willen wij met de nieuwe gemeentelijke Omgevingsvisie aangeven

waar onze ambities moeten liggen. Wij zien ons gesteld voor grote uitdagingen, welke grote kansen bieden, en waarin wij als gemeente het voortouw moeten nemen.

Wat doen we met de druk op de woningbouw en het tekort aan woningen?

In Banholt en St. Geertruid worden de plannen uitgerold om te bouwen, toch willen wij als EML ook de woningbouwcorporaties eraan houden om niet zomaar alle verouderde woningen te verkopen maar deze aan te passen naar de maatstaven van deze tijd met energie label A of B. Deze woningen liggen over het algemeen in wijken die zeer gewild en vertrouwd zijn bij de lokale inwoners. De woningbouwcorporaties moeten dan ook gehouden worden aan hun wettelijke taken om te zorgen voor voldoende beschikbare woningen en een leefbare buurt, ook in de huursector.

We zien ook dat er aandacht komt voor de Regionale Energie Strategie en lokale opslag van energie. In deze strategie worden al de keuzes gemaakt die als uitgangspunten gelden bij de warmtetransitie. We hopen dat bij het vervolg van deze materie de burger voldoende betrokken wordt zodat burgerparticipatie ook hier voldoende tot uiting komt.

In 2030 moeten alle nieuwe auto's elektrisch zijn, deze auto's rijden dan op elektriciteit uit een batterij, waterstof-brandstofcel of zonnepanelen. Een hele opgave ook voor onze gemeente. Wij weten dat het college er mee bezig is. Maar vooruitlopend op wat er uit de RES gaat komen willen wij ook de aandacht vestigen op de openbare laadpalen. Wij vragen u nadrukkelijk vaart te zetten achter deze opgave, echter er ook rekening mee te houden dat we dit niet zonder gemeentelijk beleid doen. We zullen er namelijk voor moeten waken dat we straks geen wirwar van palen in onze woonwijken en buitengebied krijgen.

Tenslotte voorzitter, wij zullen samen met de VVD een amendement indienen, maar de toelichting hierop laat ik graag over aan mijn collega van de VVD. Ere wie ere toekomt.

Voorzitter, het maken van plannen is een heel belangrijke stap. Uiteindelijk gaat het echter om het tot uitvoer brengen van alles wat gepland is, dat is wat de inwoners willen zien.

Daadkracht is dan ook het woord om mijn betoog mee af te sluiten.

Dank u wel.